

Původní definice zvěrokruhu

Robert A. Powell

Zpočátku budeme přesněji pozorovat zverokruh. Řecké slovo „zodiak“ znamená „zverokruh“. Ve svém původním významu se vztahuje ke kruhu dvanácti souhvězdí s názvy zvířat jako beran, býk atd. Nabízí se zde otázka: Proč bylo vybráno právě těchto dvanáct souhvězdí a ze všech ostatních souhvězdí jsou považována za významná? Pro odpovědi na tuto otázku se musíme vrátit k počátkům astronomie a astrologie u Babyloňanů.

Babyloňané všeobecně a zvláště babylónští kněží byli „diváky hvězd“.) V noci hleděli vzhůru k hvězdnému nebi a hvězdy a skupiny hvězd (souhvězdí) považovali za příbytky božských bytostí. Zjistili při tom, že skupiny hvězd ve vzájemném vztahu k sobě samým zůstávají stejné - proto název „stálice“. Ve vzájemném vztahu tyto hvězdy nikdy neměnily své pozice. Zdálo se, že jsou pevně přikované k nebeské báni. Moderní astronomie prokazuje, že stálice během deseti tisíc let podléhají jen docela malým kolísáním pozic. Minimální pohyby stálic v průběhu posledních pěti tisíc let sotva projevily nějakou odlišnost v souhvězdích, takže jsou v základě stejná, jako byla souhvězdí Babyloňanů.

Babyloňané při pozorování noční hvězdné oblohy vnímali pět hvězd, které se pohybovaly s přihlédnutím k pozadí stálic. Těchto pět hvězd spojovali s pěti bohy náležejícími k babylónskému pantheonu - Ninib, Marduk, Nergal, Nebo a Ištar. O zvlátnostech těchto pěti bohů víme z babylónských klínopisných textů, z nichž vyplývají následující shody):

<i>zvláštnosti</i>	<i>babylonský</i>	<i>řecký</i>	<i>římský</i>
bůh spravedlivosti	Ninib	Chronos	Saturn
bůh moudrosti	Marduk	Zeus	Jupiter
bůh války	Nergal	Arés	Mars
nebeský písař	Nebo	Hermés	Merkur
bohyně lásky	Ištar	Afrodité	Venuše

Pohled na tyto shody ukazuje, že charakteristiky pěti babylónských bohů byly přeneseny na řecké bohy a ty opět na odpovídající římské bohy. Planetární bohové byli v tomto procesu ale identifikováni se samotnými planetami. Tak například „bůh spravedlnosti“ Chronos-Ninib byl identifikován s planetou Saturn a „pán moudrosti“ Zeus-Marduk s planetou Jupiter. Pozdější astrologie se však zabývala planetami jako takovými, aniž by přihlédla ke staré moudrosti o hvězdách, která se planetami zabývala ve spojení s božskými bytostmi.

Ať je to jakkoliv, pro nás je pozoruhodným a důležitým bodem skutečnost, že řecké slovo „planeta“ znamená „pohybující se hvězda“, „oběžnice“. Počátky babylónské astronomie a astrologie byly tedy výsledkem pozorování pohybů „oběžnic“ (planet) na pozadí stálic.

Kromě pěti oběžnic, tedy kromě pěti planet pozorovatelných pouhým okem, pozorovali také pohyby Slunce a Měsíce na pozadí stálic (u Slunce se jednalo přirozeně o dedukci). Slunce a Měsíc jako pohyblivá nebeská tělesa byla spolu s pěti planetami počítána do souhrnu sedmi planet.

Bylo pozorováno, že těchto sedm planet se stále pohybovalo uvnitř určitého pásu stále stejných seskupení stálic a že takových seskupení (souhvězdí) je dvanáct. Důvod pro to, že těchto dvanáct souhvězdí získalo takový význam, spočívá v tom, že poskytovaly pozadí pro pohyby Slunce, Měsíce a ostatních pěti planet. Těchto dvanáct souhvězdí tvořilo kruh okolo nebeského globu a bylo obvykle považováno za obrazy různých postav zvířat. Řekové tento kruh dvanácti souhvězdí nazývali „zodiak“, „zvěrokruh“. Zodiak se tedy per definitionem vztahuje ke zvěrokruhu dvanácti souhvězdí, jejichž jména velmi dobře známe: Beran, Býk, Bliženci, Rak, Lev, Panna, Váhy, Štír, Střelec, Kozoroh, Vodnář, Ryby. Planetární pohyby byly pozorovány na pozadí tohoto zvěrokruhu dvanácti souhvězdí a pro planety z toho byla odvozena jednoduchá „pravidla pohybu“. Tím bylo umožněno porovnání pohybu planet, což znamenalo začátek numerické astronomie, i když na velmi primitivním stupni, která šla ruku v ruce s astronomií pozorující, sledující.

První historická zmínka o vědecky definovaném rozdělení dvanácti souhvězdí byla nalezena při vykopávkách v Babylóně. Ve dvou textech pojednávajících o Měsíci, které pocházejí z roku 475 před Kristem, byla souhvězdí rozdělena do dvanácti třicetistupňových znamení. To je „prazvěrokruh“, původní zvěrokruh, nazývaný také siderický zvěrokruh (siderický znamená vztahovaný ke hvězdám).